

A Kúria a dr. Czuglerné dr. Ivány Judit ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Ujjady Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony megszüntetése jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 37.M.5481/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 51.Mf.639.295/2011/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2013. június 26. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

**k ö z b e n s ő í t é l e t e t :**

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 51.Mf.639.295/2011/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság ítéletének a munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és annak jogkövetkezményei iránti keresetet elutasító rendelkezését megváltoztatja, egyebekben nem érinti. Megállapítja, hogy az alperes 2009. november 11-én kelt rendes felmondása jogellenes. A felperes munkaviszonya az alperesnél 2013. június 26-án szűnik meg. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, az államnak - felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

**I n d o k o l á s**

A felperes keresete az alperes által közölt felmondás jogellenességének megállapítására és jogkövetkezményei alkalmazására, valamint kártérítés megfizetésére irányult.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 37.M.5481/2009/40. számú ítéletében kötelezte az alperest a felperes javára 137.416 forint kártérítés és ennek késedelmi kamata megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Marasztalta a felperest az alperes perköltségében, valamint az eljárási illetékben.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2001. február 1-jétől beruházási főosztályvezető munkakörben dolgozott az alperesnél, majd 2008. április 3-ától műszaki kivitelezési igazgatói munkakörbe került. Az alperes 2009. januárjában az M.I. átszervezéséről döntött, amelyet 2009. márciusban hajtott végre. Ennek folytán a felperes munkaköre megszűnt. Az átszervezés következtében az M.I. addigi hat részlege helyett négy részleget alakítottak ki, továbbá létrehoztak egy igazgatói szintű munkakört a felperes számára azzal, hogy az alperes szervezetén belül maradva onnan az újonnan megnyíló pozíciókra pályázhasson. A felperes 2009. április 1-jétől a speciális programok igazgatója (L2 szintű) munkakört látta el. Erről azonban a munkaszerződés-módosítást visszamenőleges hatállyal 2009. július 30-án foglalták írásba.

A felperes új munkaköre szervezetiileg az M.I.-hez tartozott, és feladatai nagyobb részt műszaki jellegűek voltak. Ennek ellátása során két projekttel foglalkozott: az egyik a „regionális projekt”

volt B.A.Z.M. területén a marketing- és értékesítési tevékenység koordinálásával, a kampány műszaki háttérének biztosításával a munkáltató piaci részesedésének növelése céljából. A másik az ún. „migráció” elnevezésű projekt volt, melynek során a felperes koordinálta a műszaki, marketing, értékesítési és kommunikációs tevékenységet a 3G hálózat szolgáltatásainak minél szélesebb körű igénybevétele érdekében.

Az alperes 2009. őszén újabb jelentős, az egész munkaszervezetre kiterjedő átszervezésről döntött, amely a felperes által ellátott munkakör megszűnésével kisebb részben az M.I.-t is érintette. 2009. októberében az alperes e-mailben folyamatosan tájékoztatta a munkavállalókat az átszervezésről, az ehhez kapcsolódó munkaszervezetet tartalmazó organigramról és a nyitott, megpályázható pozíciókról. A tájékoztatás szerint 2009. november 1-jén lép életbe az új szervezet, 2009. november 15-éig megtörténnek a belső csapatmozgatások, külső keresés az üresen maradt pozíciók betöltésére, és november 16-áig véglegesítik az új szervezetet. A vezérigazgató 2009. november 19-én arról tájékoztatta az alperes munkavállalóit, hogy a szervezeti átalakítás befejeződött.

A felperes 2009. október 14-én, október 16-án és november 4-én nyújtott be pályázatokat a vezérigazgatói e-mailben nyitottként feltüntetett három igazgatói helyre (L2 szint). Az L3 vezetői szintű regionális projekt menedzser munkakörre vonatkozóan nem adott be pályázatot.

Az alperes 2009. november 11-én kelt rendes felmondással 2009. december 31-ére megszüntette a felperes munkaviszonyát a munkáltató működésével összefüggő ok miatt, mivel a munkafolyamatok és a feladatok átalakításáról döntött. A felperes pozícióját átcsoportosítással, mint önálló munkakört megszüntette. Az általa addig ellátott feladatok más munkakörhöz kerültek át, és a munkavállaló másik munkakörben történő foglalkoztatására a munkáltatónál nincs lehetőség.

A munkaügyi bíróság által levont következtetés szerint az alperes bizonyította, hogy a felperes munkakörét megszüntette, és ezt követően nem alkalmazott olyan munkavállalót, aki a felperes korábbi feladatait önálló munkakörben látná el. Megfelel az átszervezés fogalmának, ha a munkáltató akár egyetlen munkakört is megszüntet, és annak feladatait részben megszünteti, részben szétosztja azonos vagy alsóbb szinten munkát végző munkavállalók között. Nem teszi jogellenessé az átszervezésre alapított felmondást az sem, ha az azt megelőző időszakban a munkáltató megállapítja, hogy a betöltött munkakör egyes részfeladatainak már nincs létjogosultsága. Ez ugyanis a munkakör részleges kiüresedését vonja maga után, amelynek következtében jogszerűen intézkedhet a munkáltató az önálló munkakör megszüntetéséről és a feladatok esetleges szétosztásáról.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a rendeltetésellenes joggyakorlás vonatkozásában a felperesen volt a bizonyítási teher, azonban e körben csak tényelőadást tett, bizonyítékot nem csatolt,

bizonyítási indítványt nem terjesztett elő. A lefolytatott bizonyítás alapján nem volt igazolt a felperes azon állítása, hogy a közvetlen felettese, D.G. a munkaviszony megszüntetésével vele mint „potenciális riválissal” számolt le.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az alperes nem volt köteles másik munkakört a felperesnek felajánlani. A rendes felmondás ezen része csupán az alperesnél hatályban lévő „kinevezési irányelvek”-ben foglaltaknak megfelelő olyan munkakörökre vonatkozik, amelyben a felperes továbbfoglalkoztatható lett volna pályáztatás útján vagy anélkül is, ha az abban foglalt feltételek fennállnak (vagyis a korábbi, és újonnan létrehozott munkakör legalább 70 %-ban azonos). A felperes az újonnan megnyílt pozíciók egy részére pályázott is, és a regionális projekt menedzser munkakör kivételével nem állította, hogy azok részben vagy egészben a korábbi munkakörével megegyeztek volna, így azokkal összefüggésben az alperesnek bármiféle kötelezettsége lett volna. Figyelemmel arra, hogy a felperes korábbi munkaköre és a regionális projekt menedzser munkakör túlnyomó részben eltér egymástól, megállapította, hogy az alperes a saját belső szabályzatában foglaltakat nem szegte meg.

Az elsőfokú bíróság megalapozottnak találta a felperes kártérítés iránti keresetét, és annak megfelelően kötelezte az alperest.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 51.Mf.639.295/2011/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest az alperes javára perköltség, az állam javára másodfokú illeték viselésére.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen tárta fel és helytálló az érdemi döntése is, ezért a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján figyelemmel a 254. § (3) bekezdésére azt helyes indokaira tekintettel hagyta helyben.

A fellebbezés kapcsán rámutatott arra, hogy a periratok tanúsága szerint az elsőfokú bíróság tájékoztatta a feleket az őket terhelő bizonyítási kötelezettségről [Pp. 3. § (3) bekezdés, Mt. 89. § (2) bekezdés]. Az 1/2009. PK véleményben foglaltakat sem sértette meg azzal, hogy ismételten tájékoztatta valamelyik felet a bizonyítási teherről, mert ezt nem lehet úgy értelmezni, hogy az addigi bizonyítás során előadottak és már bizonyított tények nem vehetők figyelembe, illetőleg nem elegendőek a per eldöntéséhez.

Álláspontja szerint az alperes kétséget kizáróan bizonyította a felperes munkakörének megszűnését. Akár egyetlen munkakör, illetve annak feladatai részbeni megszüntetése, szétosztása kimeríti az átszervezés fogalmát.

Mivel a felmondás indokai között szerepelt, hogy nem volt lehetőség a felperesnek másik munkakört felajánlani, ezért ezt a körülményt az alperesnek kellett bizonyítania. E kötelezettségének az alperes eleget tett: bizonyította, hogy a felperes munkaköre megszűnt és a regionális projekt menedzser munkakör nem hogy 70 %-ban, de még 50 %-ban sem felelt meg egymásnak. Ezen nyitott pozícióról a tájékoztatást 2009. október 26-án a felperesnek is elküldte az alperes vezérigazgatója. Ez a felperes korábban ellátott

munkaköréhez képest (L2. pozíció) alacsonyabb szintűnek (L3. pozíció) minősül.

A felperes nem tett határozott tényelőadást arra, hogy mi minősült rendeltetésellenes joggyakorlásnak a munkáltató részéről, és a bizonyítási teherről történő tájékoztatást követően sem terjesztett elő bizonyítási indítványt.

A felperes felülvizsgálati kérelme elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezése megváltoztatására, az alperes felmondása jogellenességének megállapítására és a jogkövetkezmények összegszerűsége tekintetében az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására irányult, másodlagosan eljárási szabálysértésre hivatkozással a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság a tárgyalás berekesztése előtt a Pp. 3. § (3) és (5) bekezdésébe ütközően, az 1/2009. PK vélemény 4. pontját figyelmen kívül hagyva tájékoztatta az alperest arról, hogy továbbra is köteles bizonyítani a felmondási indok azon részét, hogy a felperes másik munkakörben történő foglalkoztatására az alperesnél nem volt lehetőség. Ebből következően tehát a felperes csak azt a következtetést vonhatta le, hogy az alperes az Mt. 89. § (2) bekezdésében foglalt bizonyítási kötelezettségének a felmondás valósága tekintetében még nem tett eleget. A felperes kizárólag e bírói tájékoztatásra figyelemmel mellőzte a további bizonyítási indítványait a rendeltetésellenes joggyakorlás körében. Az alperes a bíróság fenti tájékoztatását követően sem terjesztett elő bizonyítási indítványt, az elsőfokú bíróság azonban - tájékoztatása ellenére - egy fél évvel korábban csatolt bizonyítékot elfogadva ítéletében megállapította az alperes bizonyítási kötelezettségének teljesítését. Ezzel az Mt. 89. § (2) bekezdésébe és a Pp. 164. § (1) bekezdésébe ütközően járt el, mert a bizonyítottság hiányát nem értékelte az alperes terhére. Az ezzel kapcsolatos fellebbezési kérelmet a másodfokú bíróság sem vette figyelembe. A visszaélésszerű joggyakorlás vonatkozásában pedig a felperes fellebbezését nem a tényleges tartalma szerint bírálta el. A peradatok szerint több olyan munkakör is létezett a felmondás közlésekor, amely a felperesnek felajánlható lett volna a bíróságok által vizsgált regionális projekt menedzseri munkakörön kívül is, hiszen a felperes állaspályázatainak elbírálása még nem történt meg a felmondás közlésekor. Az alperes az ellenkérelmében maga is hivatkozott arra, hogy a felperes az alacsonyabb szintű munkakörben való továbbfoglalkoztatás lehetőségét visszautasította. Ebből következően tehát lett volna üres munkakör. Ezen alperesi előadást a bíróságok figyelmen kívül hagyták, továbbá H.S. és D.G. nyilatkozatait is, miszerint a felperesnek semmilyen munkakört, álláslehetőséget nem ajánlottak fel. Ez összhangban van az alperes állításával, miszerint „nem volt lehetőség a felperes másik munkakörben való továbbfoglalkoztatására, mivel nem volt a felek

között érvényes megállapodás és nem volt címzett ajánlat sem e körben". Tény az is, hogy a betöltetlen munkakörök munkaköri leírásai nem álltak a perben a törvényszék rendelkezésére, ezért nem lehetett volna arra következtetni [Pp. 3. § (2) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, Pp. 206. § (1) bekezdés, Mt. 89. § (2) bekezdés], hogy nem volt a felperes számára az átszervezési irányelv szerint sem felajánlható munkakör.

A törvényszék a tényállást tévesen és hiányosan állapította meg. A felmondás indokolása két együttes (konjunktív) elem fennállását állapítja meg, amely a munkaviszony megszüntetéséhez vezet: az egyik a munkakör megszűnése, a másik ezzel együttesen fennálló körülmény az, hogy más munkakörben való foglalkoztatásra nincs lehetőség. Az alperes tehát nem utalt a kinevezési irányelvekben foglaltakra, így ennek tartalma a perben nem lett volna vizsgálható, de a törvényszék az irányelvet is tévesen értelmezte. Megalapozatlan, a bizonyítékok által alá nem támasztott azon megállapítása, hogy a regionális projekt menedzser munkakör 50 %-ban sem felelt meg a felperes korábbi munkakörének. Figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes munkakörébe nem előre meghatározott, hanem időben folyamatosan változó projektek tartoztak a munkaköri leírása szerint, így egyik (a migráció) okafogyottá válása esetén a felperes munkaköre a másik, regionális projekt feladataira koncentrált. Az átszervezési irányelvek alapján e munkakörre munkaszerződés-módosítási kötelezettség terhelte az alperest, mivel nem bizonyította, hogy e munkakörbe tartozó feladatok a felperes munkakörének kevesebb mint 70 %-át tették ki.

Az alperes az átszervezés valóságát sem bizonyította. A felmondásban foglaltakkal ellentétben az „elbocsátásról” döntő D.G. vallomása szerint a munkakör megszüntetésének valódi oka nem egy (más szervezeti egységet érintő) átszervezés volt, hanem a felperes munkavégzése és munkájának eredménye, amely (állítólagosan) nem igazolta a munkáltatói elvárásokat. A felmondás indoka tehát nem volt okszerű és valós sem. Ez utóbbi körben utalt arra, hogy a munkakör megszüntetésére vonatkozó döntés meghozatalakor átszervezésről még szó sem volt, mert e döntés a más igazgatóságokat érintő átszervezés időpontját megelőzte. D.G. vallomása szerint ugyanis ez 2009. szeptemberében történt. Egy 1300 fős munkaszervezetben egyetlen munkakör megszüntetése nem tekinthető egyébként sem átszervezésnek.

A rendeltetésellenes joggyakorlás körében az elsőfokú bíróság a bizonyítandó tényekről nem adott a felperesnek tájékoztatást az alperes által vitatott tényállításokra vonatkozóan. Az alperes a felperest terhelő bizonyítási kötelezettség alóli teljes körű és korlátozás nélküli felmentést nem adta meg, ezért a felperes az iratok beszerzésére vonatkozó indítványait nem adhatta elő. Az alperes a felperes tényállításait a rendeltetésellenes joggyakorlás körében nem tette vitássá, hanem arra hivatkozott, hogy azok bizonyítottságuk esetén sem alkalmasak az Mt. 4. §-ba ütköző joggyakorlás igazolására. Erre tekintettel a Pp. 163. § (2)

bekezdés szerint bizonyítási kötelezettség nem is terhelhette a felperest. A bizonyítási teher téves értelmezése folytán a törvényszék nem vizsgálta, hogy a felperes nyilatkozatai alapján levonható-e következtetés az alperes rendeltetésellenes joggyakorlására.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében - érveinek részletes kifejtése mellett - a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte a felperes felülvizsgálati eljárási költségben marasztalásával.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A felperes alaptalanul sérelmezte, hogy a felmondás átszervezésre vonatkozó indoka nem valós. Az alperes által csatolt felperesi munkaköri leírásban a speciális programok igazgatója munkakör tartalmaként valóban általánosságban szerepel, hogy irányítja a speciális programokat és projekteket a megvalósíthatósági tanulmánytól egészen a lezárásig. A felperes által sem vitatottan azonban e munkakörében ténylegesen a „regionális projekt” irányítását és a „migráció” program szervezését végezte.

Az eljáró bíróságok helyesen foglaltak állást arról, hogy a munkáltató gazdálkodási körébe tartozó, így az MK.95. számú állásfoglalás alapján a bíróság által nem vizsgálható döntést hozhatott arról, hogy a speciális programok igazgatója önálló munkakört megszünteti, és a megmaradt feladatokat más munkaköri feladatokhoz csatolja. Az erről határozó D.G. tanúvallomása nem értékelhető akként, hogy a felperes „munkavégzése és munkájának eredménye” volt a felmondás tényleges indoka, hanem csak akként, hogy a munkáltató nem találta gazdaságosnak a felperes által ellátott feladatok önálló munkakörben történő fenntartását, ezért átszervezés mellett döntött. Helyes a bíróságok álláspontja, miszerint önmagában akár egy munkakör megszüntetése is a munkáltató működését érintő átszervezést valósíthat meg.

Nem helyes a felperes érvelése, miszerint a felmondása indokát két konjunktív elem képezte. A felperes önálló munkakörének megszüntetéséből következik ugyanis annak szükségessége, hogy a munkáltató megvizsgálja, van-e lehetőség a felperes továbbfoglalkoztatására a munkaszervezetében. Munkaköre megszűnése nélkül ez utóbbi ugyanis nem lett volna szükséges.

Alappal hivatkozott azonban a felperes arra, hogy az Mt. 89. § (2) bekezdésében foglalt bizonyítási kötelezettség ellenére a felmondásban közölt valamennyi indok valóságát az alperes a perben nem bizonyította: vagyis azt, hogy „a munkavállaló másik munkakörben történő foglalkoztatására a munkáltatónál nincs lehetőség”. Függetlenül attól ugyanis, hogy a munkáltatót nem terhelte a törvény erejénél fogva munkakör felajánlásának kötelezettsége, a felmondásban közöltek szerint mégis felmérte a felperes továbbfoglalkoztatásának lehetőségét, tehát az erre vonatkozó nemleges megállapítást bizonyítani volt köteles a perben. Helytállón vizsgálták ezért a bíróságok az alperes átszervezési irányelvében foglaltakat és azt, hogy a saját belső szabályzata szerinti elveknek megfelelően járt-e el a felperes felmondásakor. A

tényállást e körben a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően állapították meg, és helytállóan vonták le következtetésüket arról, hogy a felperes speciális programok igazgatója munkakörére, az abban foglalt munkafeladatokra, a munkakör céljára és a szervezeti felépítésben elfoglalt helyére tekintettel nem volt köteles a munkáltató az irányelvek alapján a felperes munkakörét projekt menedzserre módosítani (munkaköri leírások, iratok, valamint H.S. jegyzőkönyvben tett tanúvallomása). A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy mint nyitott pozícióról a felperes e munkaköréről a vezérigazgató 2009. október 26-ai elektronikus leveléből értesülhetett (pályázatot mégsem nyújtott be).

A felperes az alperesi ellenkérelmet, valamint D.G. és H.S. vallomásait helyesen értékelte, amikor kiemelte, hogy az alperes részéről nem történt a részére állásfelajánlás. Az e-mailek mellékletében feltüntetett álláshelyek munkaköri leírásai hiányában pedig az nem állapítható meg, hogy az átszervezési irányelvek alapján terhelte-e ez a kötelezettség a többi nyitott pozíciókra vonatkozóan a munkáltatót.

A peradatokból azonban az rögzíthető volt, hogy a felperes 2009. október 14-én, 16-án és november 4-én a munkakörének megfelelő szervezeti szinten (L2.) három igazgatói pozíciót is megpályázott. A felperes állítását, miszerint a felmondás közlésekor ezen pályázatok elbírálása még nem történt meg, alátámasztotta H.S. tanúvallomása is (jegyzőkönyv, 8. oldal 3. bekezdés). Erre tekintettel kétséget kizáróan nem volt megállapítható a felmondásban előadott alperesi álláspont, miszerint a felperes továbbfoglalkoztatására az alperesnél nem volt lehetőség [Mt. 89. § (2) bekezdés].

Arra tekintettel, hogy a felmondásban közölt indokok mindegyikének valóságát a perben az alperes nem bizonyította, a felmondás jogellenes volt, így nem volt szükség annak vizsgálatára, hogy a munkáltató az Mt. 4. §-ban foglalt rendeltetésszerű joggyakorlás elvét megsértve élt-e a felmondás jogával.

A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletének a munkaviszony megszüntetése jogellenességére vonatkozó keresetet elutasító döntését megváltoztatta (a kártérítésre vonatkozó döntését nem érintve), és közbenső ítélettel megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, amely az Mt. 100. § (5) bekezdés alapján a Kúria döntésének napján szűnik meg.

A jogellenes munkaviszony megszüntetés jogkövetkezményei és ezek összepszerűsége tárgyában az eljárást az elsőfokú bíróságnak kell folytatnia.

A Pp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelezte a pereszes alperest a felperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2013. június 26.

**Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró**

**Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna  
s.k. bíró**

**A kiadmány hiteléül: Nné tisztviselő**